

O Común dos Veciños

Revista informativa da Organización Galega de Comunidades de Montes Ano 12 Número 11 Maio 2010

Políticos, técnicos e economistas deben coñecer o monte veciñal

Andrés Barreiro López

Comuneiro de Trabanca-Sardiñeira (Vilagarcía de Arousa)

Os comuneiros de toda Galicia non acabamos de entender a actitude dos sectores político, económico e mediático deste país galego coas comunidades de montes. Levamos varias décadas loitando polos nosos montes veciñais de forma constante e sempre tratando de que se nos considere de tanto interese para Galicia como calquera outro sector económico e social, sen moito éxito porque a prensa, o poder económico e os políticos sempre nos consideraron (con algunhas excepcións, hai que dicilo) un sector secundario na socio-economía galega. Aquí van os argumentos da importancia do monte veciñal:

1º- Nós mantemos o sector forestal en Galicia. Proporcionamos moitos miles de empregos: traballos silvícolas, plantacións, tala de madeira, serradoiros, transportes, celulosas, fabricación de tableiro, móbiles, viveiros de plantas, persoal técnico de varios tipos... A maioría destes postos de traballo foron creados nas comarcas rurais, as máis deprimidas do país. O monte veciñal ocupa a cuarta parte do territorio galego. Somos imprescindibles para modernizar o sector.

2º Nós proporcionamos ecoloxicamente a toda a sociedade o tan necesario sistema depurativo dos gases tóxicos emitidos polas grandes cidades e empresas contaminadoras, aportando o osíxeno tan necesario para a vida de todos, e aportamos cada día miles de hectómetros cúbicos dos nosos mananciais de augas limpas para abastecemento da poboación e dos ríos.

3º- Nós proporcionamos, en moitos casos de balde, os terreos para equipamentos sociais (centros sanitarios, educativos, deportivos, sociais) industriais (parques empresariais, parques eólicos, canteiras, encoros) ou infraestruturas (estradas, autoestradas, vías férreas).

A cambio dos servizos que o monte comunal presta á sociedade, as comunidades de montes recibimos descoñecemento do noso traballo por parte de economistas e políticos, percibimos que non entramos dentro das súas preocupacións. Peor aínda, ás veces o único que percibimos é un desprezo polo "pouco desenvolvido" que está o sector, considerándonos atrasa-

dos porque no monte veciñal non está instalada unha estrutura empresarial, que é a única que crea riqueza, segundo eles. E a prensa tamén colabora nesta visión de "atraso" cando a maioría das veces que fala das comunidades de montes é para falar de problemas, erros de funcionamento e enfrontamentos.

Fronte a todo isto, nós temos que estar cos problemas dos veciños, co seu sentido común, deixar falar a técnicos e políticos, incapaces de saber de verdade o que é o monte e para que serve. Tamén os enxeñeiros do século XIX consideraban improdutivo e abandonado o monte veciñal, eles, con carreira universitaria e máis cegos ca unha toupa, sen ver o que sabía o máis analfabeto da aldea. E doe que teñamos que ser nós, os veciños e veciñas comuneiros, os que lles expliquemos o que é o monte e como funciona, a políticos, economistas e técnicos, estamos igual que antes, para que deixen de mirarnos con esa altivez urbana, como se eles foran os expertos e nós uns pobres parias sen idea. E mentres, o rural vaise despoboando.

O monte veciñal, hoxe como antes, presta importantes funcións sociais, ecolóxicas e tamén económicas. Esta últimas en beneficio dos veciños, as demais en beneficio de toda a sociedade. É o modelo máis antigo de "desenvolvemento sustentable". E ocupa a cuarta parte do territorio. Cando haxa diálogo entre a administración, os técnicos, os economistas e os comuneiros, quizais empecemos a evitar o despoboamento do rural galego. E a prensa, que estea presente.

Recoñecemento social

Os **montes veciñais son unha titularidade veciñal ou comunitaria**, mais esta definición, que semella clara para nós, non o é para certa parte da sociedade galega e mesmo para ás distintas administracións públicas, das locais ata a europeas, das galegas ás estatais.

O abandono dos usos tradicionais do monte veciñal, o desvío do investimento de todos os ingresos procedentes dos montes veciñais para obras de carácter social, esquecendo a mellora do propio monte veciñal, fixo que o concepto de titularidade veciñal ou fose esmorecendo. Estas circunstancias provocaron que as comunidades de montes non desen resposta ás novas actividades que viñan aparecendo nos montes veciñais: conservación do patrimonio, aproveitamento cinexético, xestión dos espazos, actividades de lecer e deportivas, actividades enerxéticas... Como o usuario destas actividades foi unha sociedade cada vez máis urbana, foise creando unha confusión entre o monte veciñal e a titularidade pública.

Os montes veciñais sempre foron espazos de uso público, e nós defendemos que o sigan sendo. Sen embargo, estas novas actividades deben ser consideradas aproveitamentos do monte veciñal e, xa que logo, os usuarios dos mesmos, que non teñen a condición de veciño/a comuneiro, precisan a autorización dos titulares das terras para facer uso deles. Isto non significa a prohibición destes usos ás persoas que non sexan comuneiras, senón que pretende dar a entender á sociedade no seu conxunto que a titularidade veciñal ten que ser recoñecida e respectada como o son as outras titularidades. Non e certo o que afirma o refrán de que *“o que é do común non e de ningún”*.

Se por unha banda a sociedade confunde a titularidade veciñal coa titularidade pública, as distintas administracións sitúanse na banda contraria e catalogan as titularidades veciñais como titularidades privadas.

Tanto a Lei de Montes Veciñais galega como a Lei de Montes estatal sitúan aos montes veciñais en man común no campo das titularidades de carácter privado.

Esta equiparación é unha inxustiza e un prexuízo para a titularidade veciñal. Como exemplo, a Lei de Montes estatal establece bonificacións fiscais para a concentración de terras e a transmisión por herdanza. O monte veciñal non precisa de concentración e non se transmite en herdanza individual, polo que non pode acollerse a ningunha bonificación fiscal. Non se reclama eliminar o concepto xermánico da titularidade veciñal, senón o recoñecemento desta con igualdade xurídica e administrativa coas outras, tendo en conta as súas características e as súas funcións.

Esta mesma problemática deuse nos baldíos de Portugal, pero a propia Constitución portuguesa evitou a privatización do monte recoñecendo esta titularidade singular como “comunitaria”, cunha categoría distinta pero equiparable á pública e á privada.

No debate do borrador da anteproxecto de Lei de Montes de Galicia, a ORGACCMM reivindicou que nel se recolleran os tres tipos de titularidade. Aínda que se conseguiron avances moi importantes, como a definición dos montes veciñais como titularidades de carácter xermánico, non se acadou o recoñecemento dos tres tipos de titularidade.

Esta reivindicación histórica debe ser mantida cando se reinicie o debate sobre a reforma do Estatuto de Galicia, pois o texto reformado debe recoñecer que no noso país hai tres tipos de titularidade: a pública, a privada e a veciñal ou comunitaria.

Veciñanza anos 40

Quen somos

A Organización Galega de Comunidades de Montes Veciñais en Man Común (ORGACCMM) é unha Asociación composta exclusivamente de comunidades de montes e ao servizo delas. Pretende ser a voz dos comuneiros e comuneiras galegos en todos os temas que atinxan ós montes veciñais en man común.

Os montes veciñais en man común:

Son terreos de titularidade colectiva comunitaria. A súa propiedade atribúese á comunidade veciñal, independentemente dos membros que a formen en cada intre. A veciñanza é a única condición para ser copartícipe dos dereitos sobre estas terras, que non poden ser transmitidas individualmente.

Conforman unha propiedade de carácter xermánico, con ausencia de cotas e, xa que logo, inalienabel, indivisibel, imprescriptibel e inembargabel.

Constitúen espazos xeográficos que deben cumprir, para un uso sostibel, as tres funcións tradicionais (social, ecolóxica e produtiva) de xeito compatibel e integrador.

Existen unhas 2.900 comunidades de montes, exténdese por 248 dos 316 Concellos de Galiza ocupando un 25% do territorio galego aproximadamente.

As Comunidades de Montes

Están constituídas pola veciñanza comuneira reunida en Asemblea Xeral, decideindo democraticamente a xestión e administración dos seus montes. Só á veciñanza comuneira corresponde a decisión sobre os usos e aproveitamentos destas propiedades, sen interferencias alleas.

